

<https://doi.org/10.15407/np.77.125>
УДК 026:342.565.2](100):021:025,5:004

Вікторія Бондаренко,

кандидат наук із соціальних комунікацій,
старший науковий співробітник,
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Голосіївський просп., 3, Київ, 03039, Україна
e-mail: vikanbuv@ukr.net
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1617-3665>
Web of Science Researcher ID: OHV-2624-2025
SCOPUS: 57226568892

Ольга Пестрецова,

кандидат наук із соціальних комунікацій,
старший науковий співробітник,
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Голосіївський просп., 3, Київ, 03039, Україна
e-mail: pestretsova@ukr.net
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0102-9134>

СПЕЦІАЛІЗОВАНІ БІБЛІОТЕКИ КОНСТИТУЦІЙНИХ СУДІВ: ОРГАНІЗАЦІЙНІ МОДЕЛІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ПРАКТИКИ

Здійснено комплексне дослідження спеціалізованих бібліотек конституційних судів як складника інфраструктури судової влади та важливого елементу системи інформаційно-аналітичного забезпечення конституційного судочинства. Актуальність теми зумовлена цифровою трансформацією правової системи, реформуванням судової влади та зростанням вимог до якості правосуддя, що потребує оперативного доступу суддів до нормативних актів, судової практики, міжнародних правових стандартів і доктринальних джерел. У цьому контексті судові бібліотеки розглядаються не лише як ресурсні підрозділи, а як багатифункціональні інформаційно-аналітичні центри, що забезпечують науково-методичну підтримку суддівської діяльності, сприяють формуванню єдності правозастосування та розвитку безперервної правничої освіти. У статті розкрито особливості діяльності бібліотек Конституційних судів України, Республіки Корея, Польщі, Португалії, Сербії, Швейцарії, а також бібліотек Верховних

судів Канади та Японії. Проведений аналіз дав змогу виокремити такі ключові функції бібліотек як: інформаційне та аналітичне забезпечення судочинства, підтримка професійного розвитку суддів, сприяння єдності судової практики, формування інституційної пам'яті та забезпечення відкритості судової влади.

Запропоновано типологію організаційних моделей судових бібліотек: цифровий аналітичний хаб, академічний інформаційний центр, інституційна наукова книгозбірня та спеціалізований внутрішній підрозділ. Доведено, що цифровізація трансформує судові бібліотеки у багатофункціональні інформаційні платформи, які інтегрують судову практику з науковими коментарями та міжнародними ресурсами.

Ключові слова: бібліотеки конституційних судів, інформаційно-аналітичне забезпечення, правова інформація, інформаційні ресурси, електронне правосуддя, організаційні моделі бібліотек

Вступ. В умовах цифрової трансформації правової системи, реформування судової влади та інтеграції України до європейського правового простору зростають вимоги до якості правосуддя, єдності судової практики та професійної компетентності суддів. У цих умовах особливого значення набуває належне інформаційне забезпечення судової діяльності, що передбачає оперативний доступ до законодавства, судової практики, міжнародних стандартів прав людини та науково-правових джерел. Спеціалізовані бібліотеки у цьому контексті виступають важливим елементом інфраструктури судової влади і дедалі більше виконують не лише ресурсну, а й аналітичну, консультативну та освітню функції, сприяючи формуванню єдиних підходів до правозастосування та розвитку безперервної правничої освіти.

Серед них варто згадати дослідження бібліотек конституційних судів, їх цифровізацію, адже діяльність таких судів та інших органів конституційної юрисдикції безпосередньо пов'язана з аналітичною обробкою значних масивів нормативно-правових актів, судової практики, доктринальних джерел і міжнародних стандартів. Бібліотеки таких інституцій виконують функцію спеціалізованих інформаційно-аналітичних центрів, що забезпечують науково-методичну підтримку суддів, працівників секретаріату та експертного середо-

вища. Від якості їхніх ресурсів і сервісів залежить аргументаційна база рішень у сфері конституційного контролю.

Порівняльний аналіз бібліотек конституційних юрисдикцій різних держав створює підґрунтя для впровадження кращих міжнародних практик у діяльність національних інституцій.

В умовах воєнних викликів та інформаційної безпеки бібліотеки конституційних судів відіграють роль гарантів інституційної пам'яті та правової стабільності як місця збереження правової спадщини, забезпечення безперервності доступу до правової інформації та формування стійких інформаційних систем.

Отже, дослідження бібліотек конституційних судів є актуальним як з погляду вдосконалення механізмів конституційного контролю, інформаційного забезпечення судової влади та зміцнення правової держави, так і в контексті розвитку бібліотекознавства і документознавства, оскільки сприяє формуванню теоретичних засад функціонування спеціалізованих правових бібліотек, уточненню їх інституційного статусу в системі публічної влади, удосконаленню практик аналітико-синтетичного опрацювання юридичної інформації та інтеграції цифрових сервісів у професійну діяльність бібліотек.

Метою дослідження є аналіз спеціалізованих бібліотек конституційних судів, систематизація їх організаційних моделей та інформаційних практик.

Методологічну основу дослідження становить поєднання системного, структурно-функціонального та порівняльного підходів. Дослідження здійснювалося шляхом аналізу офіційних вебресурсів конституційних судів різних держав з метою виявлення наявності у їхній структурі спеціалізованих бібліотек або інформаційно-документаційних підрозділів, що виконують функції, аналогічні бібліотечним.

Емпіричною базою стали відкриті джерела – інформаційні блоки офіційних сайтів конституційних судів, у яких репрезентовано дані про бібліотеку, її організаційну модель, функції, режим доступу, склад фондів, рівень цифровізації та інформаційні сервіси. Відбір здійснювався за критерієм доступності та повноти інформації у цих модулях. До аналізу включалися лише ті інституції, щодо яких

на вебсайтах містилася релевантна інформація про бібліотечну або інформаційно-аналітичну діяльність.

Для порівняльного аналізу було визначено такі критерії: інституційний статус бібліотеки в структурі суду, рівень цифровізації (наявність електронного каталогу, репозитарію, аналітичних баз), режим доступу (внутрішній/закритий, мішаний, відкритий), характер фондів (національні/зарубіжні, міждисциплінарні), наявність додаткових функцій (індексація рішень, підготовка коментарів, науково-інформаційний супровід), рівень інтеграції в міжнародні правові інформаційні мережі.

Варто зазначити, що дослідження ґрунтується виключно на загальнодоступній інформації та не охоплює ті суди, на вебресурсах яких відсутні відомості про бібліотечні або інформаційні підрозділи. Відтак отримані результати відображають моделі організації бібліотек конституційних судів, які репрезентовані у відкритому цифровому просторі і не претендують на вичерпну характеристику всіх існуючих інституцій такого типу.

Історіографія. У бібліотекознавстві спеціалізовані бібліотеки розглядаються як елемент інформаційної інфраструктури професійних спільнот. У працях українських дослідників (зокрема в межах теорії спеціалізованих бібліотек та інформаційного забезпечення) аналізується функціональна специфіка галузевих бібліотек [1], їх трансформація у цифровому середовищі [2] та інформаційно-аналітична діяльність [3, 4]. Дослідники акцентують увагу на ролі бібліотек як суб'єкта правової комунікації в сучасному інформаційному просторі [5], на проблемах розширення їхньої діяльності, зокрема активізації інформаційного забезпечення суспільних, політичних, правових та освітніх процесів [6], порушують питання особливостей роботи зарубіжних бібліотек у забезпеченні доступу до якісної правової інформації з різних джерел [7]. Зокрема, Ю. Пасмор [8] розглядає питання вдосконалення бібліотечно-інформаційного забезпечення правової науки в Україні крізь призму необхідності консолідації зусиль у кількох ключових напрямках. Центральним серед них визначається системно-організаційний напрям, що передбачає посилення структурних і функціональних зв'язків між правовими бібліотеками, розвиток кооперації та

координації їхньої діяльності з іншими інформаційно-комунікаційними інституціями, налагодження ефективної взаємодії між усіма елементами інформаційної інфраструктури правової науки, а також інтеграцію зусиль фахівців у галузях права, бібліотекознавства, інформатики і документознавства.

Проблематика організації бібліотеками інформування у правовій сфері ґрунтовно висвітлена у працях Н. Іванової [9, 10, 11]. Дослідниця аналізує еволюцію системи поширення правової інформації, акцентуючи увагу на ролі бібліотечних установ як інституцій, що забезпечують доступ до нормативно-правових актів, судової практики та доктринальних джерел. У її роботах обґрунтовується необхідність підвищення ефективності використання правових ресурсів шляхом модернізації бібліотечних сервісів та розширення функцій наукових бібліотек у напрямі створення центрів правової інформації. Окрему увагу Н. Іванова приділяє трансформації традиційних моделей інформаційного обслуговування в умовах цифровізації, порушуючи питання формування нової концепції електронного розповсюдження правової інформації. У цьому контексті вона підкреслює доцільність створення спеціалізованих інформаційних мереж, організованих за галузевим принципом, що дасть змогу забезпечити системність, тематичну структурованість і підвищену релевантність правових ресурсів для різних категорій користувачів.

Інформаційно-правова діяльність бібліотек як сучасних соціально-комунікаційних центрів всебічно проаналізована та узагальнена у монографії О. Пестрецової [12]. У праці розкрито сутність, характерні риси та актуальні тенденції розвитку інформаційно-правового обслуговування, окреслено його форми й напрями як самостійного змістового компонента бібліотечної діяльності. Авторка розглядає інформаційно-правове обслуговування як системну та цілеспрямовану діяльність бібліотек або їхніх структурних підрозділів, що охоплює сукупність взаємопов'язаних напрямів роботи та відповідних форм задоволення інформаційних потреб користувачів у сфері права та суміжних галузей. У межах цього напрямку дослідницею напрацьовано теоретичну основу для розуміння бібліотеки як елемента правового професійного середовища, однак судові

бібліотеки не розглядаються нею як окремий об'єкт системного дослідження.

Значна кількість наукових праць зосереджена на питаннях інформатизації судової системи України [13, 14], впровадження електронного судочинства (e-justice) [15] та розвитку інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності суддів [16]. Водночас проблематика функціонування судових бібліотек у цих дослідженнях не є предметом самостійного аналізу й порушується лише фрагментарно – у межах розгляду ширших аспектів цифрової трансформації правосуддя та інформаційної підтримки судової влади.

У зарубіжному науковому дискурсі особливо корисними та показовими для нашого дослідження виявилися висновки Квак Син-Джін (Kwak Seung-Jin) та співавт. [17], які підкреслюють значення диференційованого підходу до формування колекцій судових бібліотек з урахуванням потреб як широкого кола користувачів, так і експертів-юристів.

Також важливим є осмислення ролі та функціонального значення юридичних бібліотек у формуванні громадянської правосвідомості й забезпеченні трансляції правової інформації. Зокрема, В. Мане [18] підкреслює, що взаємодія з ініціативами громадського доступу та професійними юридичними об'єднаннями сприяє розширенню аудиторії користувачів і підвищенню доступності правових ресурсів. Водночас упровадження сучасних технологій – цифрових архівів, електронних баз даних і зручних інтерфейсів – модернізує механізми користування юридичною інформацією. Крім того, юридичні бібліотеки виконують важливу освітню функцію, підтримуючи професійний розвиток фахівців через програми неперервної освіти.

Актуальним для розуміння ролі бібліотек як посередників між громадянами та правовою системою в умовах цифровізації та трансформації публічних сервісів є дослідження Б. Білсон, Б. Ловенбергер, Г. Шарп [19] проблеми так званого justice gap («прогалина у правосудді») – розриву між потребою населення в юридичній допомозі та реальним доступом до правових ресурсів. Автори обґрунтовують концепцію створення в публічних бібліотеках спеціалізованих «точок входу до правосуддя» (Access to Justice Entry Points), які забезпечують громадян базовою правовою інформацією та сприяють

підвищенню правової обізнаності. Також у роботі наголошується на міжінституційній співпраці бібліотек із правозахисними організаціями та юридичними структурами, що частково компенсує дефіцит доступної правової допомоги.

Дослідження відображає тенденцію розширення функцій бібліотек від традиційного інформаційного обслуговування до активної участі у забезпеченні доступу до правосуддя та реалізації принципу соціальної справедливості.

Трансформацію ролі судових бібліотек та юридичних бібліотекарів в умовах інформаційного суспільства досліджують К. Сінгх та Б. Махарана [20]. Вони розглядають бібліотеку як ключове середовище здійснення юридичних досліджень та інституцію, що забезпечує інформаційну підтримку представників суддівського корпусу й адвокатури. Автори наголошують, що інформаційна доба та стрімкий розвиток комп'ютерних технологій радикально змінюють практики юридичного дослідження, навчання і професійної комунікації. У цьому контексті актуалізується формування ключових компетентностей, необхідних для сучасного правового бібліотекаря: лідерство, навички кураторства інформації, галузева експертиза в праві, дослідницькі та технологічні вміння. Таким чином, стаття репрезентує напрям досліджень, у якому судова бібліотека розглядається не лише як сховище правової інформації, а й як активний інтелектуальний центр, що забезпечує ефективність правозастосування в цифрову епоху та сприяє модернізації юридичної професії.

Цінною для розуміння специфіки функціонування судової бібліотеки є робота Енхе Юнг (Jung Eunhae) [21], яка дослідила підвищення доступу та зручності використання інформації для громадськості в Бібліотеці Конституційного суду Кореї.

Важливими для досліджень бібліотек конституційних судів є напрацювання Міжнародної асоціації юридичних бібліотек (International Association of Law Libraries, IALL)¹ та Міжнародної федерації асоціацій бібліотек (IFLA)², зокрема її секції Law Libraries.

¹ Mission statement. *International Association of Law Libraries*. URL: <https://iall.org/about/mission-statement/> (дата звернення: 12.12.2025).

² Mission statement. *IFLA. Law Libraries Section*. URL: <https://www.ifla.org/units/law-libraries/> (дата звернення: 12.12.2025).

Ці організації формують міжнародні стандарти доступу до правової інформації, професійні орієнтири розвитку юридичних бібліотек та уніфікують підходи до організації фондів, цифрових ресурсів і сервісів інформаційної підтримки суддів. Водночас вони сприяють обміну досвідом між фахівцями різних правових систем, надають аналітичні матеріали, рекомендації та інші напрацювання фахових конференцій та круглих столів, що забезпечують методологічну й практичну основу для модернізації роботи бібліотек конституційних судів, інтеграції їх у міжнародне професійне середовище та адаптації до викликів цифрової трансформації.

Попри наявність значної кількості досліджень, що стосуються спеціалізованих бібліотек та цифровізації судової системи, сучасний науковий дискурс не містить всебічного аналізу бібліотек конституційних судів, їхніх організаційних моделей та інформаційних практик. Залишається невирішеним питання щодо функціонального статусу таких бібліотек: чи вони виконують роль допоміжного інформаційного підрозділу, чи є невід'ємним структурним елементом системи забезпечення якості правосуддя. Саме ця методологічна невизначеність зумовлює потребу в комплексному порівняльному дослідженні організаційних моделей та інформаційних практик судових бібліотек, чому і присвячена пропонована стаття.

Основна частина. У сучасній системі правового забезпечення та інформування поряд із класичними юридичними бібліотеками та відділами у бібліотеках (університетських, наукових, парламентських чи публічних) функціонують також судові бібліотеки, які становлять окремий різновид спеціалізованих інформаційних інституцій. Їх поява та розвиток зумовлені необхідністю забезпечення безпосередніх потреб судової влади у професійній, оперативній та систематизованій правовій інформації.

Юридичні бібліотеки традиційно орієнтовані на широке коло користувачів – науковців, викладачів, студентів, адвокатів, державних службовців. У них акумульовано широке коло інформаційних ресурсів правового спрямування: нормативні акти, монографії, наукові статті, коментарі до законодавства, матеріали правозасто-

совної практики, а також міждисциплінарні джерела, пов'язані з правом.

Натомість судові бібліотеки мають інституційну прив'язку до конкретних судових органів і функціонують у структурі судів або органів суддівського врядування. Їх основною метою є інформаційне та аналітичне забезпечення здійснення правосуддя.

Судові бібліотеки зазвичай формують фонди з урахуванням профілю відповідного суду (конституційного, адміністративного, господарського тощо). Наприклад, у структурі Конституційного Суду України (КСУ) функціонує Бібліотека конституційного права, діяльність якої спрямована на забезпечення конституційного судочинства та досліджень у сфері конституційного права.

Електронний ресурс є офіційною інформаційною платформою Суду, розробленою для зручного доступу до матеріалів з конституційного права, конституційного процесу, міжнародної практики конституційних судів та наукових публікацій. Він доступний для всіх громадян без будь-яких спеціальних обмежень. Створення Бібліотеки відбулося в межах міжнародного проєкту за підтримки Координатора проєктів ОБСЄ в Україні¹.

Вебсайт Бібліотеки має зручний інтерактивний інтерфейс із розширеною системою пошуку, що дає змогу здійснювати відбір матеріалів за різними критеріями (тематикою, авторством, роком видання, видавництвом тощо). Така функціональність підвищує ефективність роботи з ресурсами як для науковців та юристів-практиків, так і для широкого кола користувачів.

Інформаційні ресурси структуровано за ключовими тематичними блоками, які охоплюють: матеріали з практики органів конституційної юрисдикції зарубіжних країн (переклади та оригінали рішень зарубіжних конституційних судів, що можуть мати значення для досліджень та порівняльного аналізу); судову практику Конституційного Суду України (рішення КСУ практичної та теоретичної значущості); електронні періодичні видання з конституційно-

¹ У КСУ запущено новий онлайн-інформаційний ресурс «Бібліотека конституційного права». *Офіційний вебсайт Конституційного Суду України*. URL: https://ccu.gov.ua/en/novina/new-online-information-resource-library-constitutional-law-has-been-launched-ccu?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 12.12.2025).

правової проблематики, зокрема «Український часопис конституційного права», «Конституційний процес в Україні: політико-правові аспекти», «Конституційно-правові академічні студії», «Bulletin on Constitutional Case-Law», «Часопис Асоціації конституційного правосуддя країн регіонів Балтійського та Чорного морів»; а також наукові публікації (монографії, матеріали конференцій, дисертаційні дослідження, статті та тези доповідей).

Аналіз змістового наповнення вебсайту Бібліотеки засвідчує, що її електронні ресурси охоплюють широке, тематично різнопланове коло актуальних питань конституційного права. Серед них – модернізація конституційної доктрини в умовах воєнних викликів і повоєнної трансформації держави, проблематика конституційної ідентичності України в контексті європейської інтеграції, наукові дослідження вітчизняних і зарубіжних авторів, а також матеріали, що відображають практику органів конституційної юрисдикції інших держав. Окремий масив становлять узагальнення та ключові правові позиції, сформульовані у рішеннях Конституційного Суду України та відповідних інституцій зарубіжних країн, що створює підґрунтя для порівняльно-правового аналізу.

Отже, тематична структура бібліотеки свідчить про її орієнтацію на відображення сучасних тенденцій розвитку конституціоналізму та формування комплексного науково-практичного простору, актуального як для дослідників та практиків, так і для широкого кола користувачів.

Можна констатувати, що Бібліотека конституційного права функціонує як комплексний інформаційно-аналітичний майданчик, який поєднує судову практику, наукові дослідження та міжнародні матеріали у сфері конституціоналізму. Вона забезпечує системний доступ до рішень Конституційного Суду України, доктринальних джерел і порівняльно-правових напрацювань, формуючи цілісний простір професійної комунікації.

На Бібліотеку покладено функції науково-інформаційного забезпечення дослідників і практиків права, методичного супроводу правосуддя та юридичної освіти, а також розширення доступу громадськості до правових знань. Через інструменти систематизації, аналітичного опрацювання та відкритого представлення

матеріалів вона сприяє підвищенню якості правозастосування й розвитку конституційної доктрини. Таким чином, ресурс є важливим складником сучасної правової інфраструктури України в частині акумулювання, структурування та поширення конституційної інформації й аналітики. Така модель відкритого доступу сприяє не лише професійному розвитку суддів, а й підвищенню загальної правової культури суспільства.

Функцію інформаційно-аналітичного підрозділу, який забезпечує суддів, судових працівників і дослідників доступом до матеріалів, важливих для юридичного аналізу та підготовки рішень, виконує Бібліотека Конституційного суду Республіки Корея (library.ccourt.go.kr). Ця спеціалізована бібліотека була створена разом із Судом у 1988 р. і є найбільшою публічною юридичною бібліотекою в Кореї, орієнтованою на конституційне й публічне право загалом¹.

Бібліотека, яка має близько 190 000 томів національних і міжнародних публікацій та різноманітні електронні ресурси, забезпечує суддів і співробітників Конституційного суду всебічними джерелами правової інформації, необхідними для ухвалення обґрунтованих судових рішень. Ресурси включають судову практику, наукові праці, коментарі та нормативні документи, які логічно структуровані за тематичними розділами: юридична література (книги, журнали, монографії й довідкові видання з конституційного права, адміністративного права та суміжних галузей); судові рішення (повні тексти рішень Конституційного суду, а також вибірки прецедентів з інших юрисдикцій); іноземні матеріали (бібліотека має змогу надавати доступ та здійснювати пошук у міжнародних юридичних джерелах, включно з базами даних кількома мовами); наукові бази даних (доступ до академічних ресурсів, включно з правовими базами даних, які допомагають підтримувати дослідження). Ці фонди формують основу для поглибленого правового аналізу, академічної роботи та практичного застосування права.

У межах сприяння доступу юридичної спільноти та дослідників до систематизованої й релевантної судової практики Бібліотека проводить комплексну інформаційно-аналітичну діяльність.

¹ Information. Constitutional Court Library. URL: <https://library.ccourt.go.kr/en/about/introduction/information> (дата звернення 12.12.2025).

Зокрема, вона готує та видає тематичні збірники рішень Конституційного суду країни «Decisions of the Constitutional Court of Korea» за визначені періоди, забезпечуючи їх доступність як у друкованому, так і в електронному форматі через власний вебресурс із розвинутою системою індексації та пошуку. Крім того, Бібліотека формує й підтримує аналітичну рубрику «Decision Commentary», у межах якої здійснюється моніторинг, добір, наукове опрацювання та індексація академічних коментарів і критичних оцінок судових рішень із подальшим їх тематичним поєднанням з відповідними рішеннями Суду. Така діяльність забезпечує користувачам можливість комплексного сприйняття змісту рішень через призму фахового наукового аналізу. Також Бібліотека інтегрована з діяльністю Дослідницького інституту при Суді (Constitutional Research Institute), де здійснюється підготовка наукових видань, навчальних курсів, тренінгів та публікацій із конституційного права [21].

Отже, Бібліотека Конституційного суду Республіки Корея є комплексним правовим, науковим та освітнім центром, що забезпечує ефективну інформаційну підтримку судочинства; розвиток наукових досліджень у сфері конституційного права; підвищення правової культури та обізнаності громадян. Система відкритого доступу, інтеграція міжнародних матеріалів та підтримка академічних програм роблять її прикладом сучасної судової бібліотеки, здатної поєднувати професійне обслуговування та широку освітню місію.

Аналіз офіційного вебресурсу Конституційного трибуналу Португалії засвідчує наявність у його структурі спеціалізованої бібліотеки¹, що функціонує як окремий науково-інформаційний підрозділ. Розділ «Biblioteca» містить відомості про організацію фонду, профіль комплектування та умови доступу користувачів, що дає змогу оцінити бібліотеку як інституційно оформлений елемент забезпечення діяльності органу конституційної юрисдикції.

Фонд бібліотеки зорієнтований передусім на проблематику конституційного права, політичної теорії, публічного права та суміжних галузей. Значна частина бібліографічних ресурсів інтегрована до

¹ Biblioteca Tribunal Constitucional. URL: <https://w3.tribunalconstitucional.pt/prisma/> (дата звернення: 12.12.2025).

електронного каталогу, доступного через вебсайт Суду, що забезпечує пошук видань за основними бібліографічними параметрами. Водночас доступ до самих документів має переважно локальний характер: матеріали надаються для роботи в читальній залі без права позичання, а повнотекстові електронні копії на сайті системно не представлені.

Користувацька аудиторія бібліотеки охоплює як працівників Суду, так і представників юридичної професії – суддів, адвокатів, науковців, викладачів, у тому числі іноземних дослідників. Таким чином, бібліотека виконує функцію спеціалізованого науково-довідкового центру, орієнтованого на підтримку професійної правничої спільноти.

Бібліотека Конституційного трибуналу Португалії є прикладом інституційно розвиненої, проте переважно традиційної моделі судової бібліотеки, у якій електронні інструменти використовуються насамперед для каталогізації та навігації ресурсами, а не для забезпечення широкого дистанційного доступу до повних текстів матеріалів.

Бібліотека Конституційного суду Республіки Сербія є спеціалізованою юридичною бібліотекою, призначеною виключно для працівників Суду. Вона збирає, систематизує, обробляє та забезпечує доступ до професійної літератури з різних галузей права, приділяючи особливу увагу конституційному праву. Фонд бібліотеки містить численні монографії, періодичні видання, збірники праць та електронні бази даних правових норм. Особливу цінність становлять видання з конституційного та порівняльного права, а також публікації з питань захисту прав людини та національних меншин. Бібліотека активно співпрацює з головним відділом Міської бібліотеки Белграда, Національною бібліотекою Сербії та іншими суміжними бібліотеками¹. Вона поєднує класичну модель спеціалізованої бібліотеки з функціями науково-дослідницької підтримки суддів.

У структурі Конституційного трибуналу Польщі також наявна спеціалізована бібліотека, що виконує функції науково-інформа-

¹ Библиотека Уставног суда. URL: <https://www.ustavni.sud.rs/ostalo/biblioteka/biblioteka-ustavnog-suda-republike-srbije> (дата звернення: 12.12.2025).

ційного забезпечення діяльності органу конституційної юрисдикції. Бібліотека формує систематизований фонд видань з польського, європейського та міжнародного права, включно з монографіями, періодичними виданнями та офіційними документами державних органів влади. Наявність у фонді рішень іноземних конституційних судів засвідчує орієнтацію на підтримку порівняльно-правових досліджень.

Організаційно Бібліотека має обмежений режим доступу: першочерговими користувачами є судді та працівники Трибуналу, тоді як зовнішні дослідники можуть користуватися ресурсами за попереднім погодженням. Така модель поєднує інституційну спрямованість та можливість наукової взаємодії з академічною спільнотою.

Важливим складником є використання електронних інформаційних інструментів. Бібліотека забезпечує доступ до власного електронного каталогу (система COLIBER), національних правових баз даних, а також до міжнародних ресурсів, зокрема бази CODICES, що функціонує під егідою Венеційської комісії¹. Це свідчить про інтеграцію Бібліотеки в ширший європейський інформаційний простір конституційної юрисдикції.

Отже, Бібліотека Конституційного трибуналу Польщі репрезентує модель спеціалізованого судового бібліотечного підрозділу, що поєднує традиційний науково-довідковий фонд із сучасними електронними системами пошуку, однак не орієнтована на повністю відкритий дистанційний доступ до повнотекстових матеріалів.

Першочергове внутрішньоінституційне призначення із забезпечення формування та збереження профільного правничого фонду мають спеціалізовані бібліотечні підрозділи Федерального суду Швейцарії².

Бібліотечні ресурси охоплюють наукові видання, монографії, періодичні правові джерела та інші матеріали, необхідні для діяльності суду. Водночас представлення бібліотеки на сайті має

¹ Trybunał Konstytucyjny. Library. URL: <https://trybunal.gov.pl/en/hearings/basic-information/library> (дата звернення: 12.12.2025).

² Bibliotheken des Schweizerischen Bundesgerichts. URL: <https://www.bger.ch/index/federal/federal-inherit-template/jurisdiction-biblio.htm> (дата звернення: 12.12.2025).

переважно інформаційно-довідковий характер. Користувачам пропонується доступ до електронного каталогу (через систему swisscovery), що дає змогу здійснювати бібліографічний пошук у фондах, однак повнотекстові матеріали безпосередньо в межах цього розділу не розміщуються.

Характерною особливістю є обмежений режим доступу: бібліотеки орієнтовані насамперед на суддів і працівників інституції, що відповідає моделі внутрішньої науково-довідкової підтримки правосуддя. Таким чином, Бібліотека Федерального Верховного суду Швейцарії репрезентує традиційний формат судової бібліотеки з елементами електронної каталогізації, але без розвиненого публічного електронного репозитарію повнотекстових ресурсів.

В окремих зарубіжних правових системах функцію конституційного контролю здійснює верховний суд, у структурі якого також наявні бібліотеки. Зокрема в структурі Верховного суду Канади функціонує спеціалізована наукова бібліотека, яка виконує ключову роль у забезпеченні дослідницької та аналітичної підтримки діяльності інституції. Бібліотека позиціонується як професійний інформаційний центр, орієнтований передусім на потреби суддів та працівників Суду, проте з можливістю доступу для зовнішніх користувачів за встановленою процедурою.

Фонд бібліотеки має комплексний і міжсистемний характер: він охоплює джерела канадського права, а також матеріали інших юрисдикцій загальної та континентальної правових систем. До складу колекції входять монографії, періодичні видання, довідники, офіційні документи, а також електронні ресурси¹. Така структура фонду свідчить про орієнтацію на підтримку порівняльно-правових досліджень і глибокого доктринального аналізу.

Організація доступу має регламентований характер: для відвідування бібліотеки необхідне попереднє погодження, а користування фондами здійснюється відповідно до затвердженої політики. Водночас бібліотека бере участь у системі міжбібліотечного абонементу, що розширює можливості наукового обміну й інтегрує її у ширший інформаційний простір.

¹ Supreme Court of Canada. Library. URL: <https://www.scc-csc.ca/about-apropos/library-biblio/> (дата звернення: 12.12.2025).

Таким чином, бібліотека Верховного суду Канади репрезентує модель інституційно інтегрованого судового бібліотечного підрозділу, який поєднує традиційні бібліотечні функції з електронними інструментами каталогізації та професійного сервісу, однак не функціонує як відкритий повнотекстовий електронний репозитарій для необмеженого дистанційного доступу.

Верховний суд Японії забезпечений спеціалізованою бібліотекою, яка виконує важливу інформаційно-довідкову роль у системі правосуддя. Цей підрозділ позиціонується як єдина судова бібліотека, що виступає інформаційним ресурсом для інших судів країни, а також функціонує як відділення Національної бібліотеки законодавчої влади (National Diet Library) в частині обслуговування судової секції.

Колекція бібліотеки налічує приблизно 290 000 одиниць зберігання, з яких близько 180 000 – японські видання, а 110 000 – іноземні джерела. Основна частина фонду складається з правових текстів, що безпосередньо необхідні для здійснення судочинства: статутних збірників, збірок судових рішень, доктринальних коментарів, колективних монографій та наукових журналів. Водночас бібліотека також має матеріали з інших наукових дисциплін, дотичних до судової діяльності, що свідчить про міждисциплінарний характер інформаційної підтримки¹.

Важливою особливістю цього ресурсу є його відкритий доступ: фонд бібліотеки позиціонується як доступний для користування, хоча наявність офіційної частини бібліотечного опису передбачає, що обслуговування користувачів здійснюється в межах функціональних потреб судової системи, включаючи й інституційних партнерів, таких як Національна бібліотека законодавчої влади. Таким чином, бібліотека Верховного суду Японії є інституційно інтегрованою правовою бібліотекою, що поєднує великий тематично цільовий фонд із функціями підтримки професійної діяльності суддів і

¹ Supreme Court Library. URL: <https://www.courts.go.jp/english/library/index.html> (дата звернення: 12.12.2025).

судових установ у національному масштабі. Такий підхід забезпечує доступ до широкого спектра правових матеріалів, необхідних для судової практики й досліджень, і водночас інтегрує судову бібліотеку у національну систему юридичних інформаційних ресурсів.

Отже, аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду функціонування бібліотек конституційних судів дав змогу визначити низку специфічних функцій, які вони виконують:

- інформаційне забезпечення суддівської діяльності (надають доступ до актуального законодавства, міжнародних договорів, практики вищих судових інстанцій, матеріалів іноземних судів та міжнародних органів);

- аналітична підтримка (здійснюють тематичний добір матеріалів до конкретних категорій справ, готують бібліографічні огляди, індексують наукові коментарі до рішень суду);

- освітня та наукова підтримка (підтримка професійного розвитку суддів, співпраця з навчальними центрами, забезпечення самоосвіти працівників апарату суду);

- сприяння єдності судової практики (через систематизацію рішень та пов'язаних із ними наукових джерел бібліотеки сприяють формуванню усталених підходів до тлумачення норм права);

- підтримка відкритості судової влади (у багатьох країнах судові бібліотеки забезпечують частковий або повний доступ громадськості до правової інформації, що підвищує рівень прозорості судової системи).

Особливістю досліджених бібліотек є тісний зв'язок між інформаційними ресурсами та результатами діяльності самого суду. Подекуди вони не лише зберігають тексти рішень, а й забезпечують їх індексацію, тематичну класифікацію та поєднання з науковими коментарями (Бібліотека Конституційного суду Республіки Корея, Бібліотека конституційного права КСУ). Такий підхід формує комплексне інформаційне середовище, у якому первинні джерела (судові рішення) поєднуються з похідними аналітичними матеріалами.

Дослідження дало змогу провести порівняльну характеристику інформаційних політик та запропонувати кілька моделей бібліотек за функціонально-стратегічним спрямуванням (див. таблицю).

Таблиця
Порівняльна характеристика моделей бібліотек за функціонально-стратегічним спрямуванням

Судова бібліотека	Тип моделі	Рівень відкритості сервісу	Інформаційні ресурси та фонди	Характер інформаційних практик
Бібліотека Конституційного суду Республіки Корея, «Бібліотека конституційного права» – онлайн ресурс Бібліотеки Конституційного Суду України	Цифровий аналітичний хаб	Відкритий: дистанційний доступ для громадян та професійної спільноти	Гібридні фонди: повнотекстові електронні репозитарії, цифрові архіви та інтерактивні бази	Глибоке аналітичне опрацювання: поєднання рішень суду з науковими коментарями та міжнародною практикою
Бібліотека Верховного суду Канади, Бібліотека Верховного суду Японії	Академічний інформаційний центр	Обмежений: доступний для юридичної спільноти за регламентом або через міжбібліотечний абонемент	Масштабні універсальні фонди: сотні тисяч одиниць (вітчизняні та іноземні видання), інтеграція з національними бібліотеками	Підтримка міждисциплінарних та порівняльно-правових досліджень на національному рівні

Продовження табл.

Судова бібліотека	Тип моделі	Рівень відкритості сервісу	Інформаційні ресурси та фонди	Характер інформаційних практик
Бібліотека Конституційного трибуналу Польщі, Бібліотека Конституційного трибуналу Португалії, Бібліотечні підрозділи Федерального суду Швейцарії	Інституційна наукова книгозбірня	Обмежений: переважно для суддів та працівників; зовнішні користувачі – лише за погодженням в залі	Традиційні друковані фонди: монографії, періодика, офіційні документи з акцентом на внутрішні потреби	Класичний науково-інформаційний супровід та каталогізація (системи COLIBER, swisscovery)
Бібліотека Конституційного суду Республіки Сербія	Спеціалізований внутрішній підрозділ	Закритий: призначена виключно для внутрішнього апарату суду	Профільні колекції: конституційне право, захист прав меншин, електронні бази норм	Оперативне забезпечення працівників суду професійною літературою та правовими базами

Варто зауважити, що цифровізація правосуддя докорінно змінює роль судових бібліотек, перетворюючи їх зі звичайних книгосховищ на багатофункціональні інформаційно-аналітичні хаби. Завдяки впровадженню новітніх технологій вони інтегрують масиви судових рішень із доктринальними джерелами, створюють тематичні цифрові добірки та забезпечують дистанційний доступ до фондів. Це дає їм змогу одночасно виконувати функції дослідницьких центрів та комунікаційних платформ у структурі судової влади.

Висновок. Функціонування судових бібліотек поруч із традиційними юридичними бібліотеками сприяє формуванню багаторівневої системи правової інформації. Якщо юридичні бібліотеки забезпечують широку наукову та освітню базу, то судові бібліотеки концентруються на прикладному вимірі права – безпосередньому застосуванні норм у процесі здійснення правосуддя. У цьому контексті судові бібліотеки виконують роль інституційної підтримки судової влади, забезпечуючи якість судових рішень, послідовність правозастосування та підвищення рівня правової культури як серед професіоналів, так і серед громадськості.

Судові бібліотеки в сучасних умовах доцільно розглядати як елемент системи «управління знаннями» (knowledge management) у межах судової влади. Вони забезпечують акумуляцію інституційного досвіду, формування доктринальних зв'язків між судовими рішеннями та науковими джерелами, а також підтримку інформаційної автономії судової інституції. У цьому контексті бібліотека виступає не лише сховищем документів, а й механізмом трансформації інформації у правові знання, що безпосередньо впливають на якість аргументації рішень.

Спеціалізовані бібліотеки конституційних судів є ключовим елементом інфраструктури судової влади. Вони забезпечують доступ суддів до нормативних, аналітичних і наукових матеріалів, сприяють єдності судової практики та підвищенню якості правосуддя. Порівняльний аналіз українських та зарубіжних організаційних моделей показує необхідність у продовженні стандартизації, цифровізації та інтеграції бібліотек у систему електронного правосуддя (e-justice) для підвищення їх ефективності. Перспективним напрямом розвитку є поєднання аналітичних функцій із цифровими інструментами

систематизації судової практики, що створює передумови для формування єдиного інтелектуального простору конституційної юрисдикції. Для України актуальним є впровадження корейського досвіду створення інтегрованих аналітичних коментарів до рішень, що дасть змогу поєднати первинні джерела права з доктринальними напрацюваннями в єдиному цифровому просторі.

Список використаних джерел

1. Організація і методика створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України : монографія / [Л. О. Біла, Л. М. Бондар, О. Б. Бондарчук та ін. ; наук. ред.: Л. М. Заліток, І. Г. Лобановська] ; НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. Київ : [б. в.], 2016. 176 с.

2. Копанєва В. О. Бібліотека в середовищі цифрової науки: системно-інтеграційна взаємодія : монографія / наук. ред. О. С. Онищенко. Київ : Ліра-К, 2020. 322 с.

3. Kunanets N., Demchuk N., Kvikvinia A. Principles, Priorities and Features of Information and Analytical Activities of a Modern Library. *Library Science. Record Studies. Informology*. 2025. № 4. Pp. 18–36. <https://doi.org/10.32461/2409-9805.4.2025.351518>

4. Кобелєв О. М. Інформаційно-аналітичний сервіс як вектор розвитку сучасних бібліотек. *Вісник Харківської державної академії культури. Серія : Соціальні комунікації*. 2019. Вип. 54. С. 62–72. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/haksk_2019_54_8 (дата звернення: 15.12.2025).

5. Годлюк А. Бібліотеки як суб'єкти правової комунікації в сучасному інформаційному просторі. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2023. Вип. 67. С. 218–229. <https://doi.org/10.15407/np.67.218>

6. Плахтій А. Бібліотечно-інформаційний супровід електронного урядування: українська практика. *Бібліотечний вісник*. 2020. № 1. С. 14–22. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2020_1_5 (дата звернення: 17.12.2025).

7. Половинчак Ю. Зарубіжний досвід представлення бібліотеками досягнень національної правової думки. *Наукові праці Націо-*

нальної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2012. Вип. 33. С. 170–179.

8. Пасмор Ю. В. Напрями консолідації в інформаційному забезпеченні правової науки України: соціально-комунікаційний аспект : монографія / Національна академія правових наук України, НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку. Харків : Юрайт, 2013. 271 с. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/jspui/handle/123456789/2653> (дата звернення: 9.12.2025).

9. Іванова Н. Інформаційно-аналітична діяльність Національної юридичної бібліотеки НБУВ в умовах війни. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2024. Вип. 70. С. 86–99. <https://doi.org/10.15407/nr.70.086>

10. Іванова Н. Інформаційно-правова підтримка під час війни. *Бібліотека. Наука. Комунікація: Актуальні питання збереження та інноваційного розвитку наукових бібліотек* : матеріали Міжнародного наукового конф. (м. Київ, 3–5 жовт. 2023 р.). Київ, 2023. С. 373–376 URL: https://irbis-nbuv.gov.ua/E_LIB/PDF/er-0004726.pdf (дата звернення: 12.12.2025).

11. Пестрецова О., Іванова Н. Удосконалення інформаційно-правового обслуговування користувачів бібліотек у системі стратегічних комунікацій. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2020. Вип. 58. С. 105–116.

12. Пестрецова О. Соціальнокомунікаційні аспекти інформаційно-правового обслуговування в діяльності бібліотек : монографія / наук. ред. Н. Іванова. Київ, 2024. 170 с. URL: <https://nbuviap.gov.ua/e-biblioteka/naukovi-resursy/sotsialni-komunikatsii/pestretsova-o-sotsialnokomunikatsiini-aspekty-informatsiino-pravovoho-obsluhovuvannia-v-diialnosti-bibliotek-o-pestretsova-naukred-n-ivanova-kyiv-2024-170-s> (дата звернення: 15.12.2025).

13. Дубовик О. В. Інформаційні технології та їх роль в діяльності судових інстанцій. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 5. С. 485–492. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.05.76>

14. Бесчастний В., Костицький М., Кушакова-Костицька Н. Цифровий конституціоналізм: нова парадигма та перспективи розвитку в Україні. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2023. № 24 (2), С. 9–26. <https://doi.org/10.33270/02222402.9>

15. Русанова І. О. Сучасні проблеми запровадження електронного судочинства в Україні. *Публічне право*. 2021. № 3 (43). С. 41–49. <https://doi.org/10.32782/2306-9082/2021-43-4>

16. Бабяк Н. В. Стан і проблеми інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності адміністративних судів України. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична*. 2016. Вип. 3. С. 124–134. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvlduvs_2016_3_16 (дата звернення: 17.12.2025).

17. Kwak Seung-Jin, Noh, Younghee, Chang, Inho, Kim, Jeong-Taek, Shin, Youngji. A Study on Perceptions for the Establishment of Collection Development Policy in Court Libraries. *Journal of Korean Library and Information Science Society*. 2021. Vol. 52. Issue 3. Pp. 1–20. <https://doi.org/10.16981/kliiss.52.3.202109.1>

18. Mane D. V. S. (2024). Legal Library and Information Services: an Overview. *Bulletin of Nexus*. 2024. 1(1), 18–29. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14543265>

19. Bilson B., Lowenberger B., Sharp G. Reducing the “JUSTICE GAP” through access to legal information: establishing access to justice entry points at public libraries. *Windsor Yearbook of Access to Justice*. 2018. Vol. 34(2). Pp. 99–128. <https://doi.org/10.22329/wyaj.v34i2.5020>

20. Singh K., and Maharana B. Judicial Libraries in the Information Era: In the 21st Century, Role-Smart Law Librarians. *Asian Research Journal of Arts & Social Sciences*. 2024. 22 (4):81–87. <https://doi.org/10.9734/arjass/2024/v22i4531>

21. Jung E. Rethinking the Role of the Court Library for Sustainable Development Goals. *International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA)*. 2023. URL: <https://repository.ifla.org/rest/api/core/bitstreams/2e2b9409-4fd6-4029-ae98-ac1f911f9553/content> (Last accessed: 12.12.2025).

References

1. Bila, L. O., Bondar, L. M., Bondarchuk, O. B., Varaksina, N. V., Zadorozhna, N. T., Zalitok, L. M., Zorina, N. Ye., Kyrii, S. V., Kovalenko, S. H., Lobanovska, I. H., Matsibora, N. H., Pavlenko, T. S., Pokusova, O. S., Pomchalova, O. H., Ruban, A. I., & Khemchian, I. I. (2016). *Orhanizatsiia i metodyka stvorennia haluzevykh*

bibliotechno-informatsiinykh resursiv dlia osvitiianskoi haluzi Ukrainy [Organization and methodology for creating industry-specific library and information resources for the educational sector of Ukraine]. L. M. Zalitok, I. H. Lobanovska (Eds.). Kyiv [in Ukrainian].

2. Kopanieva, V. O. (2020). *Biblioteka v seredovyshchi tsyfrovoy nauky: Systemno-intehratsiina vzaiemodiia* [Library in the digital science environment: system integration interaction]. O. S. Onyshchenko (Ed.). Lira-K [in Ukrainian].

3. Kunanets, N., Demchuk, N., & Kvikvinia, A. (2025). Principles, priorities and features of information and analytical activities of a modern library. *Library Science. Record Studies. Informology*, 4, 18-36. <https://doi.org/10.32461/2409-9805.4.2025.351518>

4. Kobieliiev, O. M. (2019). Informatsiino-analitychnyi servis yak vektor rozvytku suchasnykh bibliotek [Information and analytical service as a vector for the development of modern libraries]. *Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii kultury. Serii: Sotsialni komunikatsii – Visnyk of Kharkiv State Academy of Culture: Series: Social Communications*, 54, 62-72 [in Ukrainian]. Retrieved December 15, 2025, from http://nbuv.gov.ua/UJRN/haksk_2019_54_8

5. Hodliuk, A. (2023). Libraries as subjects of legal communication in the modern information space. *Academic Papers of V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine*, 67, 218-229 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.15407/np.67.218>

6. Plakhtii, A. (2020). Bibliotechno-informatsiinyi suprovid elektronnoho uriaduvannia: Ukrainska praktyka [Library and information support for e-government: Ukrainian practice]. *Library Bulletin*, 1, 14-22 [in Ukrainian]. Retrieved December 17, 2025, from http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2020_1_5

7. Polovynchak, Yu. (2012). Zarubizhnyi dosvid predstavlennia bibliotekamy dosiahnen natsionalnoi pravovoi dumky [Foreign experience of libraries presenting the achievements of national legal thought]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Academic Papers of V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine*, 33, 170-179 [in Ukrainian].

8. Pasmor, Yu. V. (2013). *Napriamy konsolidatsii v informatsiinomu zabezpechenni pravovoi nauky Ukrainy: Sotsialno-komunikatsiinyi*

aspekt. [Directions of consolidation in the information provision of legal science in Ukraine: social and communication aspect]. Yurait [in Ukrainian]. Retrieved December 9, 2025, from <https://dspace.nlu.edu.ua/jspui/handle/123456789/2653>

9. Ivanova, N. (2024). Information and analytical activities of the National Law Library of the National Library of Ukraine in wartime. *Academic Papers of V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine*, 70, 86-99 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.15407/np.70.086>

10. Ivanova, N. (2023). Informatsiino-pravova pidtrymka pid chas viiny [Information and Legal Support During Wartime]. In O. M. Vasylenko (Ed.), *Library. Science. Communication: Current issues of preservation and innovative development of scientific libraries materialy. Proceedings of the International Scientific Conference, 3-5 October 2023* (pp. 373-376). Kyiv [in Ukrainian]. Retrieved December 12, 2025, from https://irbis-nbuv.gov.ua/E_LIB/PDF/er-0004726.pdf

11. Pestretsova, O., & Ivanova, N. (2020). Udoshkonalennia informatsiino-pravovoho obsluhovuvannia korystuvachiv bibliotek u systemi stratehichnykh komunikatsii [Improving information and legal services for library users in the strategic communications system]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Academic Papers of V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine*, 58, 105-116 [in Ukrainian].

12. Pestretsova, O. (2024). *Sotsialnokomunikatsiini aspekty informatsiino-pravovoho obsluhovuvannia v diialnosti bibliotek* [Socio-Communication Aspects of Information and Legal Services in Library Activities: monograph]. N. Ivanova (Ed.). Kyiv [in Ukrainian]. Retrieved December 15, 2025, from <https://nbuviap.gov.ua/e-biblioteka/naukovi-resursy/sotsialni-komunikatsii/pestretsova-o-sotsialnokomunikatsiini-aspekty-informatsiino-pravovoho-obsluhovuvannia-v-diialnosti-bibliotek-o-pestretsova-naukred-n-ivanova-kyiv-2024-170-s>

13. Dubovyk, O. V. (2024). Information technologies and their role in the activities of judicial authorities. *Analytical and Comparative Jurisprudence*, 5, 485-492 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.05.76>

14. Beschastnyi, V., Kostytskyi, M., & Kushakova-Kostytska, N. (2023). Digital Constitutionalism: a New Paradigm and Prospects for

Development in Ukraine. *Philosophical and Methodological Problems of Law*, 24(2), 9-26 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.33270/02222402.9>

15. Rusanova, I. O. (2021). Current problems of implementing electronic justice in Ukraine. *Public Law*, 3(43), 41-49 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.32782/2306-9082/2021-43-4>

16. Babiak, N. V. (2016). Stan i problemy informatsiino-analitychnoho zabezpechennia diialnosti administratyvnykh sudiv Ukrainy [Condition and problems of information and analytical support of administrative courts of Ukraine]. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav. Seriya yurydychna – Scientific Bulletin of the Lviv State University of Internal Affairs. Legal Series*, 3, 124-134 [in Ukrainian]. Retrieved December 17, 2025, from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvlduvs_2016_3_16

17. Kwak, S.-J., Noh, Y., Chang, I., Kim, J.-T., & Shin, Y. (2021). A study on perceptions for the establishment of collection development policy in court libraries. *Journal of Korean Library and Information Science Society*, 52(3), 1-20. <https://doi.org/10.16981/kliss.52.3.202109.1>

18. Mane, V. (2024). Legal library and information services: An overview. *Bulletin of Nexus*, 1(1), 18-29. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14543265>

19. Bilson, B., Lowenberger, B., & Sharp, G. (2018). Reducing the justice gap through access to legal information: Establishing access to justice entry points at public libraries. *Windsor Yearbook of Access to Justice*, 34(2), 99-128. <https://doi.org/10.22329/wyaj.v34i2.5020>

20. Singh, K., & Maharana, B. (2024). Judicial libraries in the information era: In the 21st century, role-smart law librarians. *Asian Research Journal of Arts & Social Sciences*, 22(4), 81-87. <https://doi.org/10.9734/arjass/2024/v22i4531>

21. Jung, E. (2023). Rethinking the role of the court library for sustainable development goals. *International Federation of Library Associations and Institutions*. Retrieved December 12, 2025, from <https://repository.ifla.org/rest/api/core/bitstreams/2e2b9409-4fd6-4029-ac98-ac1f911f9553/content>

Отримано / Received 27.02.2026

Прийнято / Accepted 18.03.2026

Опубліковано онлайн / Published online 28.07.2026

Victoria Bondarenko,

PhD (Soc. Comms), Senior Researcher,
V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine
3 Holosiivskyi Ave., Kyiv 03039, Ukraine
e-mail: vikanbuv@ukr.net
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1617-3665>
Web of Science Researcher ID: OHV-2624-2025
SCOPUS: 57226568892

Olha Pestretsova,

PhD (Soc. Comms), Senior Researcher,
V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine
3 Holosiivskyi Ave., Kyiv, 03039, Ukraine
e-mail: pestretsova@ukr.net
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0102-9134>

**SPECIALIZED LIBRARIES OF CONSTITUTIONAL COURTS:
ORGANIZATIONAL MODELS AND INFORMATION PRACTICES**

The article presents comprehensive study of specialized libraries of Constitutional Courts as a component of judicial infrastructure and an important element of the system of information and analytical support for constitutional adjudication. The relevance of the topic is driven by the digital transformation of the legal system, judicial reform, and increasing demands for the quality of justice, which require prompt access of judges to legislation, case law, international legal standards, and doctrinal sources. In this context, judicial libraries are considered not only as resource units but also as multifunctional information and analytical centers that provide scientific and methodological support for judicial activities, contribute to the uniform application of law, and promote the development of continuous legal education. The purpose of the study is to analyze specialized libraries of Constitutional Courts and to systematize their organizational models and information practices. The methodological framework is based on systemic, structural-functional, and comparative approaches. The empirical basis was formed through the analysis of official web resources of judicial institutions in various countries.

The article examines the distinctive features of the libraries of the Constitutional Courts of Ukraine, the Republic of Korea, Poland, Portugal, Serbia, and Switzerland, as well as the libraries of the Supreme Courts of Canada and Japan. The conducted analysis made it possible to identify the key functions of such libraries: information and analytical support of judicial proceedings,

support for professional development of judges, promotion of uniform judicial practice, preservation of institutional memory, and ensuring transparency of the judiciary. Based on comparative analysis, a typology of organizational models of judicial libraries is proposed: digital analytical hub, academic information center, institutional research library, and specialized internal unit. It is proved that digitalization transforms judicial libraries into multifunctional information platforms integrating case law with scholarly commentary and international resources. Integration of libraries into the e-justice system and the development of digital analytical services is identified as promising direction.

Keywords: judicial libraries, Constitutional Court libraries, information and analytical support, constitutional adjudication, digitalization of the judiciary, legal information, information resources, e-justice, organizational models of libraries